Saleziánske novinky

číslo 4/2021 Nepoškvrnená Kopánka sestry a bratia saleziáni Trnava - Kopánka

RADOSTNÉ TICHO

Ako chlapec si z adventného obdobia pamätám adventný veniec, ktorý bol v našom farskom (saleziánskom) kostole. Líšil sa od tých klasických jednou skutočnosťou. V strede adventného venca bola biela, štíhla socha. Bola to socha Panny Márie.

Mária a advent sú úzko spojené. Nie nadarmo práve v adventnom období slávime slávnosť Nepoškvrneného počatia Panny Márie. Slávnosť, ktorá ukazuje, aký krásny musel byť „príbytok", skrze ktorý na túto zem prišiel Ježiš Kristus. Mária nás tak môže upriamiť na podstatu týchto dní, pretože práve počas tohto času, sme pozvaní zastaviť sa a v tichu nášho srdca uvažovať nad tým, čo je podstatné. A môže to byť práve Mária, „tichá žena adventu", ktorá nám môže pomôcť nájsť to podstatné, upriamiť naše srdce na Toho, ktorého ona v tichosti srdca prijala a darovala svetu.

Radostné ticho spočíva v disponovanosti srdca. To ticho chce Pán darovať nám všetkým. Ticho, ako znak toho, že sa chcem utiahnuť kdesi do svojej komôrky, aby som tam mohol prijať Ducha Svätého tak ako Mária. Je to Duch Lásky, ktorý spôsobuje v srdci radosť. Konkrétne to môže byť práve Božie Slovo, ktoré sme v tomto čase pozvaní zobrať do rúk a čítať ho. Slovo samého Boha, ktoré je stále živé a mladé, ktoré prináša radosť, ak ho tak ako Mária dokážeme nielen zachovávať v srdci, ale podľa neho aj žiť. A je to práve Evanjelium, v ktorom nachádzame radostný Máriin chválospev Magnifikat. Ten, ktorý Mária vyspievala po tom, čo prijala zvesť od anjela. Duch Svätý ju hnal, aby šla a slúžila, aby Láska, ktorú prijala, sa dávala ďalej. Tak sa aj pre nás evanjelium môže stať knihou života - „Radosť evanjelia napĺňa srdce a celý život tých, ktorí sa stretávajú s Kristom" *(Evangelii gaudium 1)*.

Pre nás, saleziánsku rodinu, je slávnosť Nepoškvrnenej zároveň veľkým sviatkom, ktorý nám zveril don Bosco. Vieme veľmi dobre, ako on svoj začiatok oratória spája práve s týmto dňom, kedy sa stretol s chlapcom Bartolomeom Garellim v sakristii. V situácii, keď ho kostolník vyháňa, lebo si myslel, že prišiel kradnúť. No pre dona Bosca to bol prvý chlapec - priateľ, s ktorým začal svoje oratórium: „Na sviatok Nepoškvrneného Počatia Panny Márie som sa v určenú hodinu obliekal na svätú omšu. Kdesi v kúte stál akýsi mladík..." *(Spomienky Jána Bosca)*. Áno tam „kdesi v kúte", odstrčený chlapec, no pre don Bosca priateľ, lebo videl inými očami, ako kostolník. Posledný, chudobný, v kúte ... ako Ježiš, ktorý prišiel na túto zem v kúte, chudobnej maštale, lebo Jemu sa tak páčilo a páči dodnes. Identifikovať sa práve s tými, ktorí sú v kúte.

Drahý čitateľ, prajem nám všetkým, aby sme sa skrze Máriu – Nepoškvrnenú, ktorá bola poddajná Duchu Svätému a ktorá bola učiteľkou dona Bosca, učili vidieť Krista už počas tohto adventu v tých posledných, chudobných, v tých ktorí sú v kúte tohto sveta. To oni, spôsobia v našom srdci radostné ticho a tieto dni sa tak stanú požehnané, lebo sme dovolili Ježišovi, aby sa narodil v nás.

Don Marián Zachar SDB
vedúci oratória

8 ZÁZRAKOV PANNY MÁRIE

Dva významné Mariánske sviatky mali u dona Bosca jasné prvenstvo. A to je sviatok Panny Márie Pomocnice kresťanov, ktorý slávime 24. mája a sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie, ktorý pripadá na 8. december. Pre nás veľmi dôležitý dátum, lebo práve vtedy don Bosco rozbehol celé svoje dielo. Tieto sviatky sú hlboko vryté do saleziánskeho „D.N.A." A tie dva sviatky ohraničujú aj ďalšie krásne obdobie, počas ktorého sme sa aj na Kopánke znova trochu nadýchli, odpočinuli si od Covidových správ a hlavne cítili mocnú ochranu našej Nebeskej Matky. Don Bosco sľúbil, že každý, kto len prejde cez prah oratória, už si ho Pomocnica berie pod svoju ochranu...
Opýtali sme sa viacerých z našej Kopančárskej rodiny, ako to vnímali oni:

manželia Ďuratní

Peter Babečka

Od sviatku Pomocnice sa nám podarilo rozbehnúť sv. omše vonku, na dvore. Aké sa vám to zdalo?

Vedeli sme, že počas rekonštrukcie nášho kostola budú zmeny v slávení sv. omší. Očakávali sme, čo nám prinesie obdobie pandémie a zverovali toto obdobie Panne Márii, Pomocnici. Boh nám dal možnosť prežiť stretnutie s Ním a Pannou Máriou v príjemnom prostredí. Na každej sv. omši sme mohli vnímať krásu prírody, ktorú nám dal náš Pán na potešenie očí ale aj ducha. Cítili sme Jeho prítomnosť v každom kňazovi a tiež v ľuďoch, s ktorými sme sa mohli stretnúť. Slávenie sv. omší vonku nám dáva aj možnosť viac sa navzájom vnímať, usmiať sa na seba – je to iné a príjemnejšie ako v uzavretom priestore kde na seba nemáme možnosť pozrieť.
Panna Mária nám vyprosila krásne počasie a tak sme prežívali sv. omše povzbudení aj prítomnosťou rodín s deťmi, príjemným spevom a kázňami našich kňazov.
Ďakujeme všetkým, ktorí boli ochotní zapojiť sa do prípravy a umožniť nám tieto stretnutia s naším Pánom a Pannou Máriou v prostredí, ktoré je nám veľmi blízke.

Peťo, nepochybujeme, že aj pri celej rekonštrukcii bolo vidieť veľa zázrakov Panny Márie. Ty sa v tom hýbeš dennodenne. Povieš nám k tomu viac?

Ako obrovský zásah Panny Márie vnímam celé obdobie prestavby, kedy sa začalo a čoskoro sa dokončí toto dielo. Na začiatku sa totiž zvažovalo, či vôbec do prestavby ísť, keďže už v minulosti sa niekoľkokrát chcelo začať, ale veľký rozsah predpokladaných prác odradil. Začalo sa teda presne v čase nástupu prvého lockdownu, a napriek tomu sme cítili pri spoločných modlitbách prítomnosť Ježiša a Márie, že je to ich dielo a ony sa postarajú – jednoducho iba dôverujte. Rovnako ako don Bosco dôveroval pri stavbe chrámu v Turíne.
Následne nám odriekli spoluprácu viaceré stavebné firmy, pokračovalo sa aj počas ďalšej vlny a teraz v čase opätovného covid lockdownu sa finišuje. Teda v období, keď kolabuje doprava na celom svete, je nedostatok materiálu, obmedzujú sa výrobné kapacity, meškajú dodávky a každý sa borí s obrovskými problémami, my máme napr. dlažbu zo Španielska, kameň z Chorvátska, elektro veci zo Švédska...
V období, keď „všetci všetko utlmujú a zvažujú", sa nám podarilo pod jej ochranou v najťažších časoch vybudovať niečo, čo presahuje hranice ľudského vysvetlenia a chápania. Dielo, ku ktorému sa priznávajú a ktoré je opäť dôkazom jej ochrany.

Dodo Koricina

Animátorský výlet bol ďalšou silnou a požehnanou akciou, o ktorej sa ešte dlho hovorilo a kde naši animátori zase veľa načerpali. Ty si bol jedným z členov. Ako to hodnotíš?

Animátorský výlet je pre mňa vždy jedna z obľúbených letných akcií. Pripomína nám, animátorom, že okrem služby, ktorú celý rok v stredisku robíme, je dôležité po vzore Ježiša, Panny Márie, či iných apoštolov nájsť si čas aj na odpočinok. Tento tábor je pre mňa vždy oddychom pre moju dušu. Mám príležitosť tráviť čas aj s ľuďmi, s ktorými cez rok až tak veľa času netrávim. V dobrom spomínam na dlhé večerné rozhovory, zábavný program a tiež na spoločenské hry, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou týchto výletov, pretože v každom z nás je stále kúsok dieťaťa. Myslím, že tento tábor je dôležitým utužujúcim prvkom pre animátorskú partiu a preto ďakujem všetkým, ktorí nám umožňujú niečo také zažiť.

Pavol Lackovič

Počas leta sa podarilo aj veľa športových aktivít. Na viacerých si sa zúčastnil. Ako si to vnímal ty?

V predvečer odjazdu na Alpe - Adria sme mali všetci aj s rodinami spoločnú omšu, kde sme prosili za šťastnú cestu, pekné počasie, aby sa nám vyhýbali pády a defekty, za naše rodiny, ktoré sme tu nechávali doma. Pod tvoju ochranu sa utiekame, svätá Božia Rodička... A Márii sa očividne naša akcia zapáčila a stále na nás dohliadala. Cesta tam aj späť bola rýchla a bezproblémová. Pádov a defektov bolo iba zopár. To aby sme zostali stále ostražití. Počasie, výborné, ani príliš zima, ani príliš horúco. A dozerala aj na naše manželky, ktoré to doma tiež zvládli na jednotku. Aj s nástupom detí do školy. Dokonca niektorí mali aj prváčikov. A do toho celého ešte aj epidémia, ktorá mohla celú akciu stopnúť. Jednoducho niekto nad nami celú dobu držal ochrannú ruku.

manželia Královičoví

Nijako neprekážalo, že sme sa kvôli stavbe nemali kde zhromaždiť, lebo aj večerné oratká výborne fungovali na dvore a počasie hralo do karát. Videli ste v tom zásah Panny Márie?

V lete je pre našich chalanov večerné oratko povinná jazda. Niekedy si balia veci na futbal už od obeda. Tešíme sa z toho lebo oratko a saleziáni sú aj súčasťou nášho života od detstva. Prečo? Pretože cítime, ako nás obohacujú priateľstvá, príklady, vzory, rozhovory...Kde vidím zázrak Panny Márie? Ako sa oratko otvára pre každú generáciu, spoluprácu sestier, salezián spolupracovníkov, laikov, farníkov a plášť, ktorý mala rozprestretý nad omšami priamo v oratku.

Peter Suchoň

Peťo, povedz ty o nejakom svojom zážitku s Pannou Máriou počas leta.

Za najväčší zážitok pokladám, že po tej dobe, čo sme boli doma zavretí a nemohli sme byť spolu, sme sa

konečne mohli stretávať. Nemám nejaký špeciálny zážitok, no bolo vidno, že nás Panna Mária ochraňuje, pretože sa nikomu nič vážne nestalo.
Na tieto akcie mám veľmi pekné spomienky. Bolo fajn počasie a aj program bol super. Veľmi ďakujem animátorom aj organizátorom, ktorí všetko pre nás pripravili. Po prvýkrát som počas oratka na Špacírke pomáhal animátorom. Bolo to pre mňa niečo nové, užil som si to. Teším sa už teraz na budúci rok.

súrodenci Piknoví

K poslednému obdobiu nepochybne patrí aj návšteva svätého otca, Františka. Ako si na túto udalosť spomínajú súrodenci Piknoví?

Stretnutie s pápežom Františkom bolo veľmi krásne a požehnané. V Košiciach sme boli so skupinou mladých z oratka, ktorú organizovali saleziáni a saleziánky. Bolo to veľmi skvelé, že sme práve v tejto zostave mohli ísť. Sv. Otec hovoril k nám mladým úplne na rovinu, milo a akoby nám pozeral do srdca, čo potrebujeme počuť. Asi týždeň pred stretnutím s pápežom sme mali DC, kde sme sa s Ďurim rozprávali okrem iného aj o spovedi. A práve pápež povedal 2 krásne myšlienky, s ktorými by som sa rád podelil: Nejdeme na spoveď k sudcovi, aby nás rozsúdil, ale Ježišovi, aby sa zmiloval a odpustil nám. Keď sa spovedáme, tak v nebi sa koná oslava. Toto sú dve krásne myšlienky sv. otca, ktoré možno aj práve kvôli DC mi tak ostali v pamäti. A kedy som cítil takú ochranu Panny Márie? Asi na ceste z KE do Šaštína. Prešli sme Bukovú a zrazu na jednej strane celkom blízko bola srnka. Ani som si ju nevšimol, len zrazu Anička zo sedadla spolujazdca zakričala „Pozor!“ A o pár metrov ďalej, som si všimol veľkého jeleňa. Tam som videl ochranu a starostlivosť Panny Márie, že sa o nás stará a dáva na nás pozor.

Peter

Keďže tento rok Domka oslavuje 30 rokov od svojho vzniku, plánovali sme (na sekretariáte Domky) už od januára veľké stretnutie všetkých saleziánskych mladých v Košiciach. Práve tam totiž Domka vznikla. Počas príprav sme sa dozvedeli, že pápež plánuje príchod na Slovensko a chce uskutočniť stretnutie s mladými tiež v Košiciach. Nevedeli sme či bude dobré aby sme spájali tieto dve stretnutia. Počas celého augusta sa nám program a možnosti menili z hodiny na hodinu. Ale Panna Mária to zariadila tak, aby bolo dobre. Nie len, že sa stretnutie a oslavy na Kalvárii mohli uskutočniť ale aj všetky okolnosti, prijatie miestnej komunity, ochota domácich mladých, či počasie bolo také, ako by si nikto z nás nenaplánoval. A potom, keď už sme mohli vydýchnuť na štadióne, pápež rozprával tak, akoby videl do sŕdc nás všetkých. Mňa zasiahli mnohé jeho myšlienky. Či už o sviatosti zmierenia alebo o tom ako nemáme zabúdať na korene – našich rodičov a starých rodičov. No keby som mala vybrať len jednu tak túto: „Každý je darom a môže zo života, zo svojho vlastného života urobiť dar.“

Terézia

Klaudia Drdúlová
Christián Izakovič

Obrovským požehnaním bolo to, že sa nám počas leta a jesene podarilo zrealizovať 5 turnusov duchovných cvičení pre mladých a dva pre manželov. Vy ste boli na jedných z nich...

My, ako vysokoškoláci, sme mali duchovné cvičenia tento rok práve o Panne Márii a naozaj to bol pre nás neskutočný zážitok. Počas celých týchto dní nám Ďuri rozprával a opisoval jej život a jej veľkú obetu. V jeden večer sme si pozreli o nej film a vtedy nám to všetkým „docvaklo“, ako veľmi bola milujúcou manželkou a matkou. Ako veľmi podriadila celý svoj život Pánu Bohu, aj napriek tomu, že jej syn zomrel na kríži. A jej odpoveďou bolo „Nech sa stane podľa tvojej vôle.” Po týchto duchovných cvičeniach viac vnímame jej veľkú obetu. Zamyslenia boli ladené tak, aby sme sa dokázali prostredníctvom Svätého Písma a Márie pozerať na otázky, ktoré nás v dnešnom svete neustále obklopujú.

Všetkým opýtaným zo srdca ďakujeme za ich svedectvá. JK

Z dejín saleziánskeho diela v Trnave na Kopánke (1936-1950)

Saleziánske dielo na Kopánke má svoje začiatky a korene v pôsobení saleziánov v Trnave pri biskupskom gymnáziu od roku 1936 (gymnázium sídliace na Hollého ul.) Tu fungovalo mestské oratórium. Odtiaľto saleziáni (od roku1938 hlavne don Hlubík) navštevovali štvrť na severozápade mesta. Execír, dnešná Kopánka bol chudobný, bez vlastného kostola a pastorácie a navyše geograficky separovaný (priestor od hradieb Trnavy po dnešnú obchodnú akadémiu bol neobývaný, slúžil ako pasienky a voľné plochy na rekreáciu). V tomto čase tu bývalo cca 5000 ľudí v chudobe, bez možnosti bohoslužieb, pretože cesta do mesta neexistovala. (najbližší kostol bol za hradbami, vnútri mesta) Práve na tieto pomery intenzívne poukazoval don Hlubík v početných článkoch v rôznych celoslovenských periodikách. (podľa údajov v jeho životopise ich napísal 128). Spolu so spolubratmi si uvedomoval, že najlepšie dokážu pomáhať rodinám z Kopánky vtedy, ak budú medzi nimi prítomní, a nebudú len návštevníkmi z mesta. Úsilie, aktivita a zásluhy tohto „slovenského Don Bosca“ sú samostatnou kapitolou histórie Kopánky.

Dielo na Kopánke začalo ešte pred vybudovaním kostola. Oratórium bolo otvorené na vigíliu sviatku Nepoškvrnenej 7.12.1941. Direktorom domu na Kopánke sa stal don Hlubík. Saleziánska komunita z mesta vypomáhala aj na Kopánke. Z tých známejších mien spomeniem don Sersena, don Strečanského alebo don Titusa Zemana. Podľa životopisu tohto blahoslaveného často zašiel do saleziánskeho domu na Kopánke.

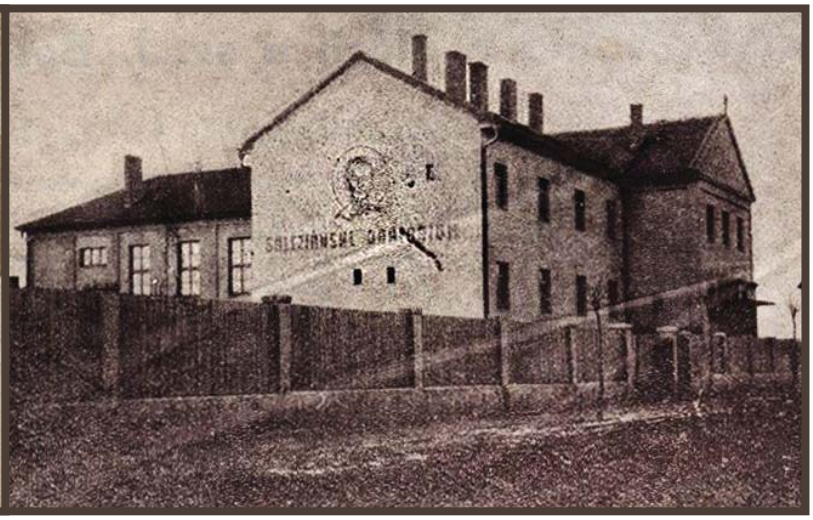
Bohatá činnosť saleziánov sa tu sústredila na zlepšenie postavenia rodín, ich cieľom bola kultúrna, náboženská a mravná výchova. Medzi základnú bežnú činnosť patrili krúžky, resp. družiny, v dnešnom jazyku stretká, ktoré boli organizované podľa veku. Každá družina mala svojho duchovného radcu-saleziána a svoj organizačný výbor na čele s predsedom (dnes animátor). Stretávali sa raz do týždňa na schôdzi. Boli delené podľa veku. Družina Sv. Alojza – chlapci 8-10 roční ° Družina Panny Márie – chlapci 10-12 roční ° Družina Najsv. Sviatosti oltárnej - 12-14 rokov ° Malý krúžok Don Bosca (tzv. aspiranti) - 14-15 rokov ° Krúžok mladíkov Don Bosca – chlapci nad 15 rokov.

Okrem týždenných družín fungovalo každodenné oratórium. Bola tu bohatá ponuka hier, pingpongové stoly (veľký záujem o pingpong vyvrcholil vždy v nedeľu vylučovacím turnajom, najlepší chodili na celoslovenské turnaje) šachové stolíky, spoločenské hry, biliard, gulečník, a hlavne nová atraktívna hra menom Kopánka. Návod priniesol z talianskych oratórií bohoslovec don Ilenčík, a sám ju aj zostrojil. Mala obrovský úspech, zábavu priniesla nielen hráčom, ale aj okolostojacim divákom. „Hrá sa na stolovom ihrisku, hra má 22 hráčov, figúrky sú upevnené na dlhých žrdiach.....“ podrobný opis priniesol časopis Saleziánske zvesti z februára roku 1941. Ako asi tušíte, ide o stolný futbal. Kalčeto je aj dnes hra, ktorá dokáže chlapcov chytiť za srdce. Kopánka bola pravdepodobne prvé oratko na Slovensku, kde sa ju chlapci hrali.

K dispozícii bola aj bohatá knižnica. Oratórium poskytlo každodenné útočisko a zmysluplné využitie času pri hre, za láskavej a akčnej prítomnosti saleziánov chlapcom z rodín, kde obaja rodičia pracovali, aby rodinu uživili a deti boli často na ulici.

Dôležitým míľnikom pre celú Kopánku bol príchod Oravcov z Ústia, dediny, ktorá zanikla zatopením pri vybudovaní Oravskej priehrady. V októbri 1943 sa konala privítacia slávnosť a zasvätenie týchto rodín Božskému srdcu. Ústianci sa hneď zapojili do aktivít, ktoré ponúkali saleziáni. Boli dobrým príkladom v nábožnosti, pracovitosti a usporiadanom rodinnom živote pre Kopáčárov.

Sociálna činnosť

Väčšinu rodín vo farnosti sužoval nedostatok základných potrieb. Saleziáni veľmi dobre poznali situáciu svojich farníkov, preto organizovali mnoho sociálne ladených projektov. Jednou z každodenných aktivít boli Raňajky pre chudobných. Vždy po rannej sv. omši boli pri kuchyni nachystané stoly s polievkou a chlebom. Denne sa takto najedlo 50-80 stravníkov. Okrem toho pravidelne organizovali tzv. Ošacovacie akcie, kde Kopáčari v núdzi mohli dostať oblečenie zo zahraničnej charity. Kým oni sa za toto charitné oblečenie hanbili, nejedna Trnavčanka im tieto kúsky závidela. Nádielky boli príležitostné akcie, kde sa rozdávali balíčky pomoci. Zvyčajne sa to dialo na sviatky (Mikuláš, Nový rok, Tri krále, fašiangy, veľká noc,1.sv. prijímanie, birmovka). Nádielky boli aj formou odmeny za chodenie do Oratória a účasť na aktivitách, ich obsah ale pomáhal celým rodinám. V balíčkoch bolo to, čo deti potrebovali od oblečenia, cez knihy, časopisy, hračky, naturálie, alebo školské pomôcky. Saleziáni takto ročne rozdali cca 2500-3000 nádielok. Takto cez chlapcov bola poskytnutá pomoc rodinám v núdzi. Ďalšia dôležitá pomoc bola Kancelária pre chudobných grátis – pomáhala jednoduchým ľudom vybavovať úradné veci (komunikácia s úradmi, písanie žiadostí, pomoc pri hľadaní práce).

Náboženská činnosť

Z kroniky a archívnych prameňov je vidieť, že dôležitým prejavom nábožnosti boli v tej dobe procesie a púte. Tu sa realizovali hudobníci a speváci. Procesie doprevádzala dychová hudba oratoriánov. Slávnostné procesie sa konali na významné sviatky, najmä Božie Telo, P. Mária Pomocnica, Vzkriesenie, sv. Alojza, svätenie ozimín. Procesia išla vyzdobenými ulicami za sprievodu hudby, spevu a modlitieb. Púte a pútnické procesie chodili do okolitých pútnych miest. Najčastejšie do baziliky sv, Mikuláša k Panne Márii Trnavskej, ďalej do Šaštína, Marianky, Modranky, Trstína, Ompitálu (Doľany). Na prehĺbenie duchovného života sa konali duchovné cvičenia. V roku 1946 sa konali vo farnosti ľudové misie.

Miništranti mali svoju dôležitú úlohu. V dobe latinských sv. omší musel vedieť miništrant všetky odpovede po latinsky naspamäť. Miništrantské stretko sa volalo Družina najsvätejšej Sviatosti Oltárnej, od roku 1943 sa premenovali na Legio angelica (Anjelská légia)....V máji 1944 sa konal na Kopánke Prvý miništrantský kongres, kde sa stretlo okolo 600 miništrantov z celého Slovenska). Ako hovorí kronika „podnet a usporiadanie tohto kongresu vyšiel od saleziánov na Kopánke.“

Na začiatku roku 1945 boli organizovaná 4 prosebné púte k Panne Márii Trnavskej za ukončenie vojny.

Kultúrna činnosť

Dychovka začala fungovať už v roku 1939. Na začiatku mala 14 chlapcov. Postupne sa zdokonaľovali, až sa z Oratoriánskej dychovky stala žiadaná hudba. Dychovku z Kopánky si pozývali z okolitých dedín na rôzne slávnostné liturgie, procesie, púte, primičné omše, birmovky, svadby, hrávali koncerty, a podobne. Veľmi prispievala k slávnostnému rázu všetkých podujatí. Kronika je plná záznamov o vystúpeniach dychovej hudby a o divadelných predstaveniach. Tieto činnosti boli najstabilnejšie a najorganizovanejšie. V roku 1947 mal hudobný krúžok až 35 členov. V tomto roku im saleziáni zorganizovali za odmenu rekreáciu (minitábor) v Ompitáli. Fungoval ešte tamburášsky súbor a orchester.

1.5.1946 Dychová hudba vyhrávala budíček po celej kopánke

Oratórium v meste malo úspešný chlapčenský zbor, ktorý vystupoval na rôznych podujatiach a bol pozvaný na rôzne súťaže do zahraničia. Pred Vianocami nahral platňu s 13 vianočnými koledami v slovenskom rozhlase v harmonizácii A. Moyzesa a don Strečanského. Platňa bola venovaná ako vianočný dar ministrovi.

Divadelná činnosť, ktorú saleziáni rozvíjali mala nielen pozitívny účinok na deti, ale bola aj dobrým zdrojom pre financovanie sociálnych aktivít. S deťmi nacvičili množstvo hier. Divadlá, scénky, akadémie, operety sa tu hrali s veľkým nadšením. Z kroniky vyplýva, že sa hralo pri každej možnej príležitosti, napr. na veselici na Silvestra si mladí zahrali vtipné scénky. „Dá sa povedať, že zo stálych oratoriánov si každý zahral aspoň raz v nejakej scénke“ hovorí kronika. Jedným z úspešných predstavení bola opereta „Rybár Marek“. Mala 15 repríz a predstavenie doprevádzal oratoriánsky orchester. Ďalším úspešným divadlom bola historická tragédia „Gróf Mikuláš Šubič Zrínsky“, ktorá mala 8 repríz a videli ju žiaci na všetkých trnavských školách. Fungovalo tu aj bábkové divadlo - Gašparko - hrávalo sa pomerne často - každú druhú nedeľu, nielen pre deti, ale i pre dospelých.

Významnou každoročnou aktivitou bol misijná nedeľa so sprievodnými podujatiami. Akadémia, hudba, spev, básničky, divadelné hry, modlitba ruženca, animovaná svätá omša a rôzne iné aktivity, podobne ako poznáme dnes misijný víkend.

Saleziánski chlapci - speváci na tiulnej strane časopiau Slovenský rozhlas okolo roku 1942.

Športová činnosť

Hry prebiehali nielen v klubovniach a sále pod kostolom, ale hlavne vonku. Ihriská ponúkali dostatočný priestor pre obľúbené loptové hry (futbal, hádzaná, basketbal volejbal) za aktívnej účasti saleziánov. Kronika opisuje, ako si saleziáni vyhrnuli spodok reverendy, zastrčili do vreciek a hrali s chlapcami ostošesť. Dôležitý šport na Kopánke bol pingpong. Hráči z Kopánky boli úspešní v celoslovenských súťažiach. Výrazné boli aj úspechy futbalového mužstva. V jednej sezóne sa mužstvo dorastencov prebojovalo až do finále slovenského pohára, kde síce prehrali, ale iba o jeden gól. Samozrejme, že futbal sa hral skoro stále. Vždy sa našla príležitosť. Na Kopánke začínalo veľa prvoligových hráčov, najznámejšie meno mal brankár Imrich Stacho Capan.
V zime, keď dobre mrzlo sa hrával hokej. Veľké ľadové ihrisko bolo na dvore oratória (biskupského gymnázia) v meste. Tu sa konali turnaje, na ktorých malo zastúpenie aj Oratórium z Kopánky.
V areáli ihriska sa hrávali aj kolky. Časom bola postavená aj krytá kolkáreň. Saleziáni sa venovali aj rozvoju atletiky, usporadúvali cyklistické preteky a športové dni.

Neoddeliteľnou súčasťou diela je dievčenské oratko. Sestry saleziánky začali svoju činnosť s dievčatami v septembri 1943. V bývalom hostinci U zlatej hviezdy na Krížovej ulici. Zamerali na typicky dievčenské činnosti, ako boli ručné a domáce práce. Najaktívnejšia bola družina najstarších dievčat, ktoré sestrám pomáhali s mladšími, čiže boli animátorky. Dievčatá tiež žili divadlom. V kronike je zaznamenaných 7 divadelných hier, ktoré boli najúspešnejšie. Zaujímavé je, že dievčatá z Ustianskej vyprodukovali samostatnú divadelnú hru. Dievčatá v oratku boli podobne ako chlapci organizované do družín, čiže stretiek s rovnakou organizáciou ako chlapci. Duchovnú službu im poskytovali saleziáni podobne ako je tomu teraz.

Ukončenie tohto obdobia nadšenej činnosti saleziánskeho diela na Kopánke môžeme datovať presne na jednu noc. Barbarskú noc. Čo o nej píše naša kronika?
„14/15/16.5.1950 Na tieto dni bola naplánovaná trojdňová pobožnosť pri príležitosti blahorečenia Dominika Savia, spojená s večernou sv. omšou. Slávnosť sa však nekonala, pretože v noci z 13. na 14. 5. 1950 bol saleziánsky ústav bez akejkoľvek výstrahy a celkom protiprávne prepadnutý prisluhovačmi totalitného komunistického režimu, saleziáni boli iba s najnutnejšími osobnými vecami a mnohí i bez nich naložení na dopravné prostriedky a odvezení do internačných táborov. Oratórium a ďalšia činnosť saleziánov na Kopánke bola zlikvidovaná. Duch saleziánskej činnosti avšak medzi oratoriánmi a ostatnými farníkmi, i keď značne oklieštený, žil však ďalej!“

Hlavným zdrojom tohto článku je Kronika Saleziánskeho oratória v Trnave na Kopánke. Spísaná bola až v roku 1991 na podnet don Surového, bývalým oratoriánom z čias don Hlubíka, pánom Hacajom, pretože pôvodná kronika z tohto obdobia bola zničená. Je to veľmi zaujímavé čítanie aj do dnešných dní. Je z nej priam cítiť nadšenie prvých rokov Oratória, energiu, ktorou celé dielo žilo. Osobne pre mňa bolo prekvapivé, koľko činností z týchto prvých rokov je zachovaných, resp. obnovených aj v súčasnom fungovaní Saleziánskeho diela na Kopánke.

Článok spracovala Mária Mikulčíková

A PO OSEMDESIATICH ROKOCH TAKTO

2020-03

V marci 2020 sa začali stavebné práce. A začali sme búraním. Odstránili sme starú budovu pri ihrisku, ktorá už bola v havarijnom stave. Pri týchto prácach začali aj „lockdown" brigády – jedna rodina v určený čas urobila nejakú časť práce. A práce sa urobilo veľa.

2020-04

Búracie práce pokračovali vyprataním interiéru sály pod kostolom a priľahlých priestorov. Rozobrali sa drevené obklady, pódium a podlaha. Aj tu výborne fungovali rodinné lockdown brigády. Nasledovalo búranie priečok a osekávanie omietok. Príjemným prekvapením bola komunitná brigáda bratov františkánov, ktorí týmto vstúpili do histórie. Podľa našich informácii je to prvá komunita františkánov, ktorá saleziánom búrala kostol.

2020-05

Veľký deň D nastal 8.5.2020. Po uvoľnení pandemických opatrení sme mohli urobiť veľkú brigádu, pri ktorej sa demontoval interiér kostola. Na konci dňa ostali len holé steny. Celý deň tu panovala pekná a povzbudzujúca (nielen) pracovná nálada.

2020-06

Po urobení sond na stavbe padlo veľké rozhodnutie. Vybúrať starú podlahu a tak odľahčiť konštrukciu budovy pre nové vrstvy podlahy s podlahovým kúrením. Ďalšia veľká brigáda. Jedenásť zbíjačiek, nakladači a fúrikári sa celý deň nezastavili. Teda iba na obed... A znovu na konci dňa urobený veľkú kus práce.

2020-07

Po brigádach naplno nastúpila stavebná firma. Urobila sa nová prístavba vpredu pred kostolom a začali sa budovať základy veže. Spustili sa ďalšie búracie a stavebné práce.

2020-08

Vybudoval sa nový vstup do kostola a začala „rásť" aj nová veža. Nový vstup do kostola je otočený do bývalej záhradky, z ktorej sa stalo otvorené priestranstvo pre vzájomné stretnutia a debaty po omšiach, ktoré sa takto presunú z cesty na dvor.

2020-09 Sála pod kostolom bola úplne vyčistená. Staré, zamoknuté a plesnivé omietky boli osekané. Vďaka mnohým za pomoc s osekávaním. Urobili sme tam novú podlahu s podlahovým kúrením a steny dostali nové sanačné omietky. Sála bude vybavená pódiom, novým sedením, svetelnou a audiovizuálnou technikou. Bude slúžiť na rôzne aktivity oratka, strediska a farnosti.

2020-10

Dokončili sme aj osekanie omietok v kostole. Boli v dezolátnom stave, preto sme sa neplánovane rozhodli úplne ich odstrániť. Na stene od Suchej ulice vznikli štíhle okná, v ktorých budú umiestnené výjavy krížovej cesty. Okná na opačnej strane tiež prešli zmenou. Už nebude cez ne dovnútra priamo svietiť slnko, vďaka ktorému sme neraz zažívali enormný úpek. Vznikol v nich priestor, v ktorom budú umiestnené sochy svätých a blahoslavených, blízkych saleziánskej spiritualite a Kopánke. V chodbe budú dve nové spovedné miestnosti.

2020-11 Azda najvýznamnejšia a aj technicky a staticky najnáročnejšia bola úprava priestoru presbytéria. Doteraz malo presbytérium divadelný charakter so zákulisím – široké bočné steny, kde sa skrývali miništranti. Stavebnými úpravami sme tento ráz odstránili. Priestor sa otvoril a presvetlil. Vybudovali sa dve predsteny, na ktorých bude kríž a patrocínium kostola – Panna Mária. Za nimi sú urobené dve okná, ktoré vytvárajú pekný svetelný efekt. V priestore presbytéria bude osadený nový kamenný oltár a ambóna. Zhora bude počas dňa osvetlený prirodzeným svetlom zo svetlíka.

2020-12

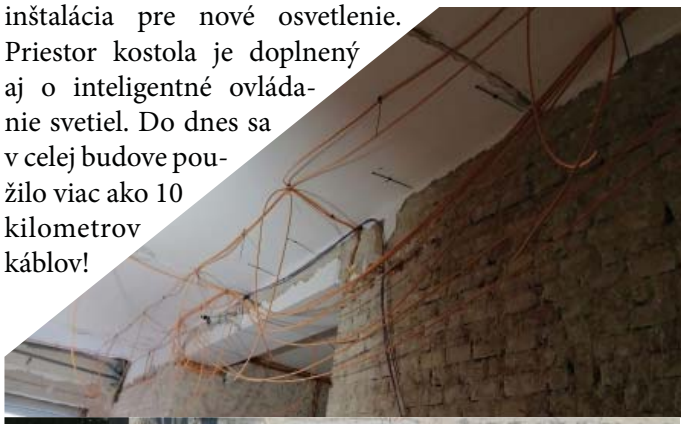
Pod strechou na povale vyrástla nová sústava vzduchotechniky, ktorá bude zabezpečovať efektívnu výmenu vzduchu v kostole aj v sále pod kostolom. Aktívne vetranie je urobené aj v spovedniciach a na toaletách. Týmto sa navždy odstráni problém s nedýchateľným vzduchom, čo výrazne prispeje ku komfortu účasti na liturgii.

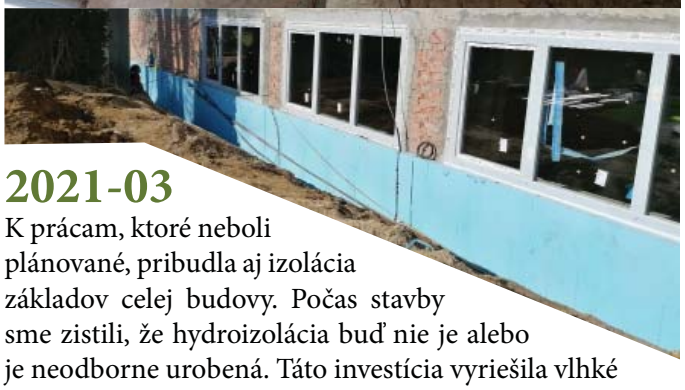

2021-01

Podlahové kúrenie v kostole v spolupráci so vzduchotechnikou sa bude starať aj o teplotný komfort. Teplo od podlahy bude sprí jemňovať sedenie v nových dubových laviciach. Znamená to veľký kvalitatívny posun dopredu.

2021-02 V kostole, v sále pod kostolom a priľahlých priestoroch bola urobená komplet nová elektroinštalácia pre nové osvetlenie. Priestor kostola je doplnený aj o inteligentné ovládanie svetiel. Do dnes sa v celej budove použilo viac ako 10 kilometrov káblov!

2021-03

K prácam, ktoré neboli plánované, pribudla aj izolácia základov celej budovy. Počas stavby sme zistili, že hydroizolácia buď nie je alebo je neodborne urobená. Táto investícia vyriešila vlhké a zatuchnuté múry v priestoroch pod kostolom.

2021-04

Priestor kostola, chodby a sály pod kostolom dostal aj nové omietky. Pôvodný zámer ponechať väčšiu časť pôvodných omietok sa musel zmeniť. Počas prác sa ukázalo veľké poškodenie omietok od vlhkosti a plesne nielen v sále pod kostolom, ale aj v samotnom kostole.

2021-05

Pre kostol a aj pre sálu pod kostolom pribudli nové toalety v pristavanej časti. Zvýšili sme tak nielen kapacitu toaliet, ale aj ich hygienickú úroveň. Pribudli aj upratovacie miestnosti pre obe podlažia.

2021-06

Pre udržateľnosť teplotného komfortu vnútri a pre šetrenie energiami je celá budova zateplená. Kostol tak dostal nový moderný vzhľad, ktorým sa bude môcť Kopánka pýšiť.

2021-07

Veža ukrýva nielen zvony, ale v jej vnútri je výťah, ktorý bude pomocou pre ľudí s pohybovým obmedzením. Takto sa pohodlne dostanú do kostola a samozrejme aj do sály pod kostolom. Určite ho ocenia aj rodičia s kočiarom.

2021-08

Priestor kostola je vydláždený novou dlažbou.

2021-09

Strop v kostole je skrášlený dreveným podhľadom, v ktorom sa ukrývajú nové svietidlá. Nasvietenie kostola dotvára celkový estetický dojem priestoru. Inteligentné ovládanie umožní ľahko a efektívne používať rôzne svetelné scény podľa potreby.

2021-10

Kompletnou úpravou prešiel aj exteriér. Je vydláždený novou pevnou dlažbou, ktorá tiež prispieva k estetike priestoru. Rozsah týchto stavebných úprav sa tiež zväčšil, nakoľko vznikla potreba eliminovať výškové rozdiely na pozemku. Výsledkom je rovný priestor dvora. Doplnením týchto úprav sú aj dve vsakovacie studne, do ktorých je zvedená všetka dažďová voda zo striech aj z dvora.

2021-11

Finálne úpravy interiéru. Máme už osadený nový kamenný oltár, ambónu, krstiteľnicu, svätenčku a parapety na oknách. Na bočných stĺpoch sú umiestnené konsekračné kríže z kameňa. V centre priestoru je osadený nový bohostánok a dominuje mu obetný stôl. Vnútri obetného stola je uložená relikvia z pôvodného dreveného oltára a historický zápis o jeho osadení. V jeho prednej časti bude osadená relikvia blahoslaveného dona Titusa Zemana.

Ako lepšie prežiť ADVENT

Čas ADVENTU je pre mnohých z nás už tradične tým obľúbeným časom, keď máme zase silnejšiu motiváciu trošku sa polepšiť, trošku viac na sebe popracovať.
Tohto roku sme sa rozhodli v rámci detských sv. omší prejsť s deťmi po CESTE za Ježišom. Je to cesta, na ktorej treba byť ostražitý, pozorný, lebo nás na nej môže prekvapiť mnoho vecí, podnetov, neočakávaných situácií, ako to už v našom živote chodí. Vlastne čím ďalej, tým je tých podnetov viac, preto treba byť pozornejší na „DOPRAVNÉ ZNAČKY“, ktoré nám majú pomáhajú v bezpečnej jazde.
A preto sme si aj my zobrali dopravné značky ako symboly jednotlivých etáp našej spoločnej cesty. Tá je rozdelená na štyri etapy, podľa štyroch adventných nedieľ. Ponúkame aj Vám zapojiť sa do tejto CESTY a lepšie upriamiť pozornosť na ZNAČKY – znamenia, ktoré nám komunikuje Božie Slovo počas tohtoročného adventu:

Deti, chcete sa zapojiť na vašej ceste aj do adventnej súťaže? Je to jednoduché. Tu je návod, ako:

1. V nedeľu o 10:00 sleduje streamovanú detskú sv. omšu. Tam sa vždy vyhlási 5 úloh pre deti na pondelok – piatok.

2. Úlohy sa snažte plniť každý jednotlivý deň.

3. V sobotu doobeda napíšte mail sestre Zuzke s odpoveďou, koľko úloh sa vám podarilo splniť za tento týždeň.
Na túto adresu: advent.imos@gmail.com

4. Vaše splnené úlohy sa pripočítajú k všetkým ďalším deťom priradeným tvojej skupinke a podľa toho potom posunieme vaše autíčko na ceste.

5. Zúčastnite sa v nedeľu online detskej omše a uvidíte, ako sa hýbe vaše autíčko.